

Ground for Growth - verkostoitumistilaisuuden yhteenveto 13.2.

Keskustelun tavoite oli saada kaikki puhumaan ja esittämään ajatuksiaan aivoriihen tapaan. Osallistujat saivat pienissä ryhmissä (yhteensä kuusi ryhmää) kartoittaa ongelmia ja kehityspolkuja eri aiheista.

Ryhmä 1: Palkokasvien tuottamisen haasteet ja lisääminen

Tämä ryhmä keskusteli mm. herneen hyödyntämisestä rehuna. Ryhmä kartoitti haasteet herneen tuotannosta seuraavasti. Kriittisin asia herneen viljelyssä on maannos, oikea kosteus/märkyys. Ongelmallisena kohtana pidettiin puinti. Raaka-aineen vähäinen määrä Suomessa pidettiin myös ongelmana ja herneen tuotantoa pitäisi lisätä 4-5 kerroin, noin 12000 ha/vuodessa. Sekakasvustoa voidaan myös käyttää rehuiksi.

Kasvinsuojelussa on olemassa toimivia aineita, mutta tämän hetkinen lainsäädäntö ei salli niiden käyttöä Suomessa. Tämä koskee myös peittäusaineita. Tästä huolimatta todettiin, että peitattuja siemeniä voi ostaa ulkomailta, mutta peittäminen Suomessa on edelleen kiellettyä.

Palkokasvien tuottamisen lisäämiseksi tarvitaan pioneerihenkeä, jonka tehtävä on mm. todistaa palkokasvien tuottamisen taloudellinen hyöty.

Sopimusviljelyä pidettiin hyvänä asiana, mutta pitää olla tarpeeksi hehtaareita, jotta se olisi kannattavaa. Tämän lisäksi, keskusteltiin jos olisi mahdollista pidentää sopimuksien kattavan ajan, koska tämänpäiväiset sopimukset ovat vuoden mittaisia ja eivätkä välttämättä mahdollista pitkäjänteisyyttä.

Osan tuottajien mielestä jalostajat ja viljelijät eivät aina ole sopusoinnussa toistensa kanssa. Jalostajien pitäisi paremmin huomioida tilojen viljelykiertoa ja ymmärtää siihen tarvittava pitkäjänteisyys. Riskinottokykyä ei aina löydy viljelijöiltä.

Muita asioita joista keskusteltiin:

- Varastointikorvauksesta.
- Hinnoittelu valkuaisen mukaan
- Mitä kuluttajat ovat valmiita maksamaan?

Ryhmä 2: Palkokasvien ympäristövaikutukset

Ryhmä kaksi aloitti keskustelun nostamalla tuontisoijan korvaamisen tärkeyden. Ryhmän keskustelijat korostivat kuljetuksen ja sademetsien hakkuiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja täten suosisivat kotimaisten palkokasvien hyödyntämistä.

Keskustelujen aikana todettiin, että palkokasveilla on erinomainen esikasviarvo (typpivaikutus), ja puhuttiin palkokasvien ravintosisällöstä ja sen vaikutuksesta annoshiilijalanjälkeen.

Haasteina koettiin Suomen kerran vuodessa oleva satokausi ja sen tuomat pienet sadot. Viljelyvarmuus on ongelma ja tuotantoa voitaisi tehostaa entisestään.

Hiilijalanjäljen vähentämiseksi palkokasvit ovat hyvä vaihtoehto, varsinkin kuin liha- ja maitotuotteet korvataan kasvisperäisillä proteiineilla. Asian todentamiseksi tarvitaan parempaa dataa käyttöön, jotta hiilijalanjälki voitaisiin paremmin kartoittaa.

Luomutuotannosta puhuttiin myös yhtenä vaihtoehtona esim. luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Tämän lisäksi, palkokasvit hyödyntävät maaperän ravinteita hyvin tehokkaasti.

Viljelyalan lisäämiseksi esitettiin kierto- ja seosviljelyä ja seosviljelyä. Ympäristötiedon ja -vaikutuksen jakeluun pitäisi panostaa enemmän, erityisesti pitäisi huomioida maaperän laatua ja tyyppien käyttöä. Oikeista lajikkeista pitäisi saada enemmän tietoa ja lisätä niiden käyttöä, jotka vähentävät viljelyn ympäristövaikutuksia.

Tuotantoketjuihin pitäisi integroida paremmin suljetun tuotekierron ajatusta, innovaatioiden ja teknologian avulla.

Ryhmä 3: Palkokasvit elintarvikkeiden raaka-aineena ja valmistusaineina

Keskustelu alkoi eri kohderyhmien tarpeista ja ratkaisuksista. Kun kotitalouksiin halutaan lisätä palkokasvien kulutusta, tuotteiden pitäisi olla ensinnäkin helppokäyttöisiä ja maittavia. Tietoa pitää aktiivisesti jakaa eri kohderyhmille huomioiden, että koulutusta tarvitaan monella tasolla. Esimerkiksi Martoilla on myös keskeinen rooli kuluttajakohderyhmien koulutuksessa ja suurkeittiöille sen sijaan pitää kouluttaa keittiön kouluttajat palkokasvituotteiden hyödyntämisestä. Opastuspäiviä voisi järjestää liittyen valmiisiin tuotteisiin ja esittää mahdollisuudet teollisuusmarkkinoilla.

Yhtäältä, ryhmässä keskusteltiin myös, että enemmän tukea tarvitaan palkoviljojen tutkimukseen ja lajikejalostukseen. Toisaalta, toimijoiden pitäisi panostaa myös kuluttajatottumuksien muokkaamiseen.

Toinen tarve joka ilmeni keskustelussa, oli ruokaketjun hiilijalanjälki, joka pitäisi myös paremmin kartoittaa, jotta hyödyt voisi tuoda paremmin esille kuluttajille.

Palkoviljat ovat eri syistä ns. "tehokkaita" kasveja viljeltäväksi ja näin sektorille pitäisi muodostaa tehokkuusvaatimus ja palkokasvien tuotantoa pitäisi tukea. Tämän hetkinen tuki on hyvin alhainen.

Ryhmä 4: Tiedon johtaminen ja levittäminen

Viljelijän ohjeisiin pitäisi jatkossakin panostaa. On tärkeitä lisätä, miten palkoviljoja kannattaa viljellä, päivitetyn osaamisen ja tieteellisen tiedon perusteella. Tarvitaan uutta tutkimusta tätä varten. Hintapolitiikka pitää huomioida, kun kehitämme palkoviljojen tulevaisuutta Suomessa. Samaan aikaan, kuluttajavalistus on tärkeitä. Palkokasvien ns. "brändämiseen" pitäisi panostaa, mm. oman jaoston kautta. Tärkeänä pidettiin myös kotimaisen arvoketjun kehittämistä pellolta pöytään menetelmällä, jossa jäljitettävyyys ja turvallisuus korostuisivat.

Ryhmä 5: Laatuvaatimukset

Ryhmä sai tehtäväkseen miettiä palkokasveihin liittyviä laatuvaatimuksia ja sertifiointien tarvetta. Nopeasti tuli ilmi, että oli tärkeitä tarkentaa mistä puhutaan ja tulisiko katsoa palkokasveja "brändinä" vai niiden "laatukriteereinä"?

Laatuvaatimus on tällä hetkellä vain palkokasveilla, jotka menevät rehukäyttöön: tähän kuuluu mm. alkuperäkriteerit, kosteus, paino, roskaisuus ja siementen itäisyys.

Elintarvikekriteerit ovat epäselvempiä. Laadun määritelmä on ostajan käsissä ja vaihtelee yhdestä ostajasta toiseen. Seuraavista kriteereistä keskusteltiin: mikrobiologiset kriteerit kuten homeet, käyneen haju (hiivat ja bakteerit); koko 6-10 mm; itäessä paino; kuljetuskalusto (jos esim. gluteeniton); kasvinsuojeluaineiden käyttö; väri (esim. keltainen vs. vihreä herne); Kuivuus (siemen 18 %, rehu 14,5 %, elintarvike alle 14,5 %); kemialliset/ravintoainekriteerit (valkuainen). Suomen laatukriteereihin liittyvä tilanne jäi hieman epäselväksi ja kuinka yleisesti ja missä muodossa niitä käytetään.

Ryhmä 6: Miten saamme eri ikäryhmät kuluttamaan enemmän palkokasveja

Tämä ryhmä käsitteli, miten eri ikäryhmät saadaan kuluttamaan enemmän palkokasveja. Reseptiikkien kehittäminen koettiin tärkeänä huomioiden, että suurkeittiöt ja kotitaloudet toimivat eri tavalla. Osalle vanhemmasta ikäluokasta palkokasvit ovatkin tuttuja ennestään, joten palkokasveja voidaan palauttaa ruokavalioon päivitettyinä esim. palkorokka muodossa. Pavuilla voidaan täydentää ruokavaliota ja tarkoitus ei ole, että kaikki ryhtyisivät vegaaneiksi. Kotitalousopetus on toinen keino vaikuttaa nuoriin ihmisiin, jossa näytetään kuinka herkullisia palkokasvit voivat olla. Ravitsemussuositukset suosivat palkokasvien lisäämistä ruokavalioon, ja näin ollen pitäisi saada suositukset käytäntöön. Ryhmä näki, että palkokasveja pitäisi saada armeijan keittiöihin ja muihin suurkeittiöihin.

Kulttuurisella tasolla muutos on hidasta. Kasvispäivä voi herättää negatiivisia tunteita. Ehdottomuus pitää jättää pois. Käytännössä pitäisi korostaa hyvän makuista kasvipöytäruokaa (lämmintä ruokaa, ei vihersalaattia).

Suurkeittiöt tarvitsevat: verotukillista ohjausta, hankintatukea palkokasveja varten, ja oikeat eväät kasvisruokapäivän järjestämiseen.

Casimir Schauman

Tämän asiakirjan tekstin sisältö perustuu työpajan keskusteluihin, joista kirjoittaja on raportoinut jälkikäteen. Tässä asiakirjassa esitetty teksti ei edusta Helsingin yliopiston tai Euroopan Unionin "Horizon 2020 research and innovation" ohjelman virallista kantaa. Euroopan kommissio ei ole vastuussa tämän asiakirjan sisällöstä ja sen käytöstä.

Rahoitus:

Legumes Translated (Translating knowledge for legume-based farming for feed and food systems) has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 817634

